

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

25 aprilie 2024*

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 – Autorizație de introducere pe piață a produselor fitosanitare – Examinarea pentru autorizare – Articolul 36 – Marjă de apreciere a statului membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2), referitoare la evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea de autorizare în temeiul articolului 36 alineatul (1) – Articolul 44 – Retragerea sau modificarea autorizației – Principiul precauției – Cale de atac jurisdicțională efectivă – Cunoștințe științifice și tehnice actuale”

În cauza C-308/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos), prin decizia din 3 mai 2022, primită de Curte la 11 mai 2022, în procedura

Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)

împotriva

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,

cu participarea:

Corteva Agriscience Netherlands BV, fostă Dow AgroScience BV (Dow),

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna K. Jürimäe, președintă de cameră, domnii N. Piçarra și M. Gavalec (raportor), judecători,

avocat general: doamna L. Medina,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: neerlandeza.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), de H. Muilerman și G. Simon, experți, și de M. R. J. Baneke, avocat;
- pentru Corteva Agriscience Netherlands BV, de E. J. H. Gielen și N. E. Kuijer, avocaten;
- pentru guvernul neerlandez, de K. Bulterman și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți;
- pentru Irlanda, de M. Browne, Chief State Solicitor, A. Joyce și M. Lane, în calitate de agenți, asistați de D. Fennelly, BL;
- pentru guvernul elen, de K. Konsta, E.-E. Krompa, E. Leftheriotou și M. Tassopoulou, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de A. C. Becker și M. ter Haar, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 28 septembrie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 36 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului (JO 2009, L 309, p. 1), precum și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) (denumită în continuare „PAN Europe”), pe de o parte, și College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Consiliul pentru autorizarea produselor fitosanitare și a biocidelor, Țările de Jos) (denumit în continuare „CTGB”), pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către acesta din urmă a contestației formulate de PAN Europe împotriva deciziei acestuia de aprobare a extinderii autorizației de introducere pe piața neerlandeză a produsului fitosanitar Closer care conține substanța activă sulfoxaflor.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1107/2009

3 Considerentele (5), (8), (9), (24), (25), (28) și (29) ale Regulamentului nr. 1107/2009 au următorul cuprins:

„(5) În scopul simplificării aplicării noului act și al asigurării coerenței legislative în toate statele membre, noul act ar trebui să ia forma unui regulament.

[...]

(8) Scopul prezentului regulament este acela de a asigura un nivel ridicat de protecție, atât pentru sănătatea umană, cât și pentru cea animală, precum și un nivel ridicat de protecție a mediului și, în același timp, de a proteja competitivitatea agriculturii în Comunitate. O atenție deosebită ar trebui acordată protecției grupurilor de populație vulnerabile, inclusiv a femeilor însărcinate, a sugarilor și a copiilor. Este necesară aplicarea principiului precauției și prezentul regulament ar trebui să asigure faptul că industria dovedește că substanțele sau produsele fabricate sau introduse pe piață nu exercită niciun efect nociv asupra sănătății umane sau animale și nu au niciun efect inacceptabil asupra mediului.

(9) În vederea eliminării cât mai mult posibil a obstacolelor din calea comerțului cu produse fitosanitare, datorate nivelurilor diferite de protecție din statele membre, prezentul regulament ar trebui să prevadă, de asemenea, norme armonizate pentru aprobarea substanțelor active și pentru introducerea pe piață a produselor fitosanitare, inclusiv norme privind recunoașterea reciprocă a autorizațiilor și comerțul paralel. Scopul prezentului regulament este, prin urmare, acela de a crește libera circulație a acestui tip de produse și de a asigura disponibilitatea acestor produse în statele membre.

[...]

(24) Dispozițiile care reglementează acordarea autorizațiilor trebuie să asigure un nivel ridicat de protecție. În special, atunci când se acordă autorizații pentru produse fitosanitare, obiectivul protejării sănătății umane și animale, precum și a mediului ar trebui să primeze față de obiectivul îmbunătățirii producției vegetale. În consecință, înainte ca produsele fitosanitare să fie introduse pe piață, este necesar să se demonstreze că acestea prezintă beneficii evidente pentru producția vegetală și că nu exercită niciun efect nociv asupra sănătății umane sau animale, inclusiv asupra sănătății grupurilor vulnerabile, precum și că nu prezintă niciun efect inacceptabil asupra mediului.

(25) În scopul previzibilității, eficienței și coerenței, este necesar ca criteriile, procedurile și condițiile de autorizare a produselor fitosanitare să fie armonizate, ținându-se seama de principiile generale în materie de protecție a sănătății umane și animale, precum și de protecția mediului.

[...]

(28) Buna cooperare administrativă între statele membre ar trebui consolidată pe parcursul tuturor etapelor din cadrul procedurii de autorizare.

(29) Principiul recunoașterii reciproce reprezintă unul dintre instrumentele asigurării liberei circulații a mărfurilor în interiorul Comunității. Pentru a evita repetarea anumitor operații, a reduce sarcinile administrative pentru industrie și pentru statele membre și pentru a asigura o disponibilitate mai armonizată a produselor fitosanitare, autorizațiile acordate de către un stat membru ar trebui să fie acceptate de celelalte state membre în care există condiții agricole, fitosanitare și de mediu (inclusiv climatice) comparabile. Prin urmare, pentru a facilita un astfel de sistem de recunoaștere reciprocă, Comunitatea ar trebui să fie împărțită pe zone caracterizate de astfel de condiții comparabile. Cu toate acestea, condițiile legate de mediu și agricultură specifice teritoriului unui stat membru sau al mai multor state membre ar putea impune ca, la cerere, statele membre să recunoască sau să modifice autorizația eliberată de un alt stat membru sau să refuze să autorizeze produsul fitosanitar în cauză pe teritoriul acestora, în cazul în care aceasta se justifică prin condiții specifice care țin de mediu sau de agricultură sau în cazul în care nivelul ridicat de protecție a sănătății umane și animale, precum și a mediului, cerut de prezentul regulament, nu poate fi respectat. De asemenea, ar trebui să fie posibil să se impună condiții corespunzătoare în ceea ce privește obiectivele stabilite prin planul de acțiune național adoptat în conformitate cu Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării [durabile a pesticidelor (JO 2009, L 309, p. 71)].”

4 Articolul 1 din acest regulament, intitulat „Obiect și scop”, prevede la alineatele (3) și (4):

„(3) Scopul prezentului regulament este de a asigura un nivel ridicat de protecție atât a sănătății oamenilor și a animalelor, cât și a mediului și de a îmbunătăți funcționarea pieței interne prin armonizarea normelor de introducere pe piață a produselor fitosanitare, îmbunătățind, în același timp, producția agricolă.

(4) Dispozițiile prezentului regulament se bazează pe principiul precauției pentru a asigura că substanțele active și produsele introduse pe piață nu au un efect negativ asupra sănătății umane sau animale sau asupra mediului. În special, statele membre nu sunt împiedicate să aplice principiul precauției în cazurile în care există o incertitudine științifică cu privire la riscurile pentru sănătatea umană și animală sau pentru mediu prezentate de produse fitosanitare care urmează a fi autorizate pe teritoriile acestora.”

5 Articolul 4 din regulamentul menționat, intitulat „Criterii de aprobare a substanțelor active”, prevede la alineatele (1)-(4):

„(1) Substanțele active se aprobă în conformitate cu anexa II dacă, în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale și ținând seama de criteriile de aprobare indicate la punctele 2 și 3 din anexa menționată, se poate presupune că produsele fitosanitare care conțin respectivele substanțe active îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (2) și (3).

Evaluarea substanței active stabilește mai întâi dacă sunt îndeplinite criteriile de aprobare menționate la punctele 3.6.2-3.6.4 și 3.7 din anexa II. Dacă respectivele criterii sunt îndeplinite, evaluarea continuă pentru a stabili dacă sunt îndeplinite celelalte criterii de aprobare menționate la punctele 2 și 3 din anexa II.

(2) Reziduurile produselor fitosanitare, folosite în conformitate cu bunele practici fitosanitare și luându-se în considerare condiții realiste de utilizare, îndeplinesc următoarele cerințe:

- (a) nu produc efecte nocive asupra sănătății umane, inclusiv aceea a grupurilor vulnerabile, ori asupra sănătății animale, luând în considerare efectele cumulative și sinergice cunoscute, atunci când sunt disponibile metodele științifice acceptate de [Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA)] pentru evaluarea acestor efecte, sau asupra apelor subterane;
- (b) nu produc efecte inacceptabile asupra mediului.

Există metode de uz curent pentru măsurarea reziduurilor care au relevanță toxicologică, ecotoxicologică, ecologică sau pentru apa potabilă. Standardele analitice sunt disponibile cu titlu general.

(3) Un produs fitosanitar, utilizat în conformitate cu bunele practici fitosanitare și luându-se în considerare condiții realiste de utilizare, îndeplinește următoarele cerințe:

- (a) este suficient de eficient;
- (b) nu exercită imediat sau în timp efecte nocive asupra sănătății umane, inclusiv asupra sănătății grupurilor vulnerabile, sau asupra sănătății animale, direct sau prin intermediul apei potabile (ținând cont de substanțele care rezultă din tratarea apei potabile), al alimentelor, al hranei pentru animale sau al aerului, sau consecințe la locul de muncă ori alte efecte indirecte, ținând cont de efectele cumulative și sinergice cunoscute, atunci când sunt disponibile metodele științifice acceptate de [EFSA] pentru evaluarea acestor efecte; sau asupra apelor subterane;
- (c) nu produce niciun efect inacceptabil asupra plantelor sau asupra produselor vegetale;
- (d) nu provoacă vertebratelor controlate suferințe și dureri inutile;
- (e) nu produce efecte inacceptabile asupra mediului, ținând seama, în special, de următoarele aspecte, atunci când sunt disponibile metodele științifice acceptate de [EFSA] pentru evaluarea acestor efecte:

[...]

(4) Cerințele prevăzute la alineatele (2) și (3) se evaluează în lumina principiilor uniforme prevăzute la articolul 29 alineatul (6).”

6 Articolul 6 din Regulamentul nr. 1107/2009 prevede condițiile și restricțiile cărora le poate fi subordonată o aprobare.

7 Articolul 21 din acest regulament, intitulat „Revizuirea aprobării”, prevede la alineatul (3):

„În cazul în care Comisia [Europeană] ajunge la concluzia că nu mai sunt îndeplinite criteriile de aprobare prevăzute la articolul 4 sau dacă informațiile suplimentare solicitate în conformitate cu articolul 6 litera (f) nu au fost furnizate, se adoptă un regulament, în conformitate cu procedura de reglementare menționată la articolul 79 alineatul (3), prin care se retrage sau se modifică aprobarea.

[...]”

8 În capitolul III din Regulamentul nr. 1107/2009, intitulat „Produse fitosanitare”, figurează secțiunea 1 privind autorizarea, a cărei subsecțiune 1, intitulată „Cerințe și conținut”, cuprinde articolele 28-32 din acest regulament.

9 Articolul 28 din regulamentul menționat, intitulat „Autorizația de introducere pe piață și utilizare”, prevede la alineatul (1) că un produs fitosanitar nu se introduce pe piață și nu se utilizează, sub rezerva cazurilor prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, decât dacă a fost autorizat în statul membru în cauză în conformitate cu același regulament.

10 Articolul 29 din Regulamentul nr. 1107/2009, intitulat „Cerințe de autorizare a introducerii pe piață”, prevede:

„(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 50, produsele fitosanitare se autorizează numai dacă, în conformitate cu principiile uniforme menționate la alineatul (6), îndeplinesc următoarele cerințe:

(a) substanțele lor active, agenții fitoprotectori și agenții sinergici au fost aprobați;

[...]

(e) în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale, acestea îndeplinesc cerințele de la articolul 4 alineatul (3);

[...]

(6) Principiile uniforme de evaluare și autorizare a produselor fitosanitare includ cerințele prevăzute în anexa VI la Directiva 91/414/CEE [a Consiliului din 15 iunie 1991 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare (JO 1991, L 230, p. 1)] și sunt stabilite în regulamente adoptate în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 79 alineatul (2) fără nicio modificare substanțială. Modificările ulterioare la aceste regulamente se adoptă în conformitate cu articolul 78 alineatul (1) litera (c).

În conformitate cu aceste principii, interacțiunile dintre substanțele active, agenții fitoprotectori, agenții sinergici și coformulanți sunt luate în considerare la evaluarea produselor fitosanitare.”

11 Articolul 31 din Regulamentul nr. 1107/2009, intitulat „Conținutul autorizațiilor”, prevede:

„(1) Autorizația definește plantele sau produsele vegetale și alte zone decât cele agricole (de exemplu căile ferate, spațiile publice, depozitele) în care poate fi utilizat produsul fitosanitar, precum și scopurile în care poate fi utilizat acesta.

(2) Autorizația precizează cerințele care condiționează introducerea pe piață și utilizarea produselor fitosanitare. Aceste cerințe includ cel puțin condițiile de utilizare necesare pentru respectarea condițiilor și a dispozițiilor regulamentului cu privire la aprobarea substanțelor active, a agenților fitoprotectori și a agenților sinergici.

[...]

(3) Cerințele menționate la alineatul (2) includ, de asemenea, dacă este cazul:

(a) doza maximă pe hectar la fiecare aplicare;

(b) perioada dintre ultima aplicare și recoltă;

(c) numărul maxim de aplicări pe an.

(4) Cerințele menționate la alineatul (2) pot include următoarele:

(a) o restricție privind distribuția și utilizarea produsului fitosanitar [...];

(b) obligația de a informa, înainte ca produsul să fie utilizat, vecinii care ar putea fi expuși la acțiunea produsului pulverizat și care au cerut să fie informați;

(c) indicațiile privind utilizarea corectă în conformitate cu principiile combaterii integrate a dăunătorilor [...];

(d) indicarea unor categorii de utilizatori, cum ar fi utilizatorii profesioniști și neprofesioniști;

(e) eticheta aprobată;

(f) intervalul dintre aplicări;

(g) perioada de la ultima aplicare și consumul produsului vegetal, dacă este cazul;

(h) intervalul de reintrare;

(i) dimensiunea și materialul ambalajului.”

12 Subsecțiunea 2, intitulată „Procedura”, care figurează în secțiunea 1 privind autorizarea, din capitolul III din Regulamentul nr. 1107/2009, cuprinde articolele 33-39 din acesta.

13 Articolul 33 din acest regulament, intitulat „Cererea de autorizare sau de modificare a autorizației”, prevede la alineatul (1):

„Un solicitant care dorește să introducă pe piață un produs fitosanitar depune, el însuși sau prin intermediul unui reprezentant, o cerere de autorizare sau de modificare a autorizației adresată fiecărui stat membru în care se dorește comercializarea produsului fitosanitar respectiv.”

14 Articolul 35 din regulamentul menționat, intitulat „Statul membru care examinează cererea”, are următorul cuprins:

„Dacă niciun alt stat membru din aceeași zonă nu consimte să examineze cererea, aceasta este examinată de statul membru propus de către solicitant. Statul membru care examinează cererea informează solicitantul cu privire la acest lucru.

La solicitarea statului membru care examinează cererea, celelalte state membre din zona în care aceasta a fost depusă colaborează în vederea repartizării echitabile a sarcinilor.

Celelalte state membre din zona în care a fost depusă cererea se abțin de la a se pronunța asupra dosarului în curs de evaluare în statul membru care examinează cererea.

În cazul în care cererea a fost depusă în mai multe zone, statele membre care o analizează ajung la un acord asupra examinării datelor care nu se referă la condițiile de mediu sau la condițiile agricole.”

- 15 Potrivit articolului 36 din acest regulament, intitulat „Examinarea pentru autorizare”:

„(1) Statul membru care examinează cererea realizează o evaluare independentă, obiectivă și transparentă în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale, utilizând documentele orientative disponibile la momentul depunerii cererii. Acesta oferă tuturor statelor membre din aceeași zonă posibilitatea de a prezenta observații de care urmează să se țină seama în cadrul evaluării.

Acesta aplică principiile uniforme de evaluare și autorizare a produselor fitosanitare prevăzute la articolul 29 alineatul (6), pentru a stabili, în măsura în care este posibil, dacă produsul fitosanitar, utilizat în conformitate cu articolul 55 și în condiții realiste de utilizare, îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 29 în aceeași zonă.

Statul membru care examinează cererea pune evaluarea sa la dispoziția celorlalte state membre din aceeași zonă. Formatul raportului de evaluare este stabilit conform procedurii de consultare menționate la articolul 79 alineatul (2).

(2) Statele membre în cauză acordă sau, respectiv, refuză autorizațiile pe baza concluziilor evaluării efectuate de către statul membru care examinează cererea, în conformitate cu dispozițiile articolelor 31 și 32.

(3) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (2) și în conformitate cu legislația comunitară, pot fi impuse condiții adecvate cu privire la cerințele menționate la articolul 31 alineatele (3) și (4) și alte măsuri de reducere a riscurilor care decurg din condiții specifice de utilizare.

În cazul în care preocupările unui stat membru legate de sănătatea umană sau animală sau de mediu nu pot fi controlate prin stabilirea unor măsuri naționale de reducere a riscului menționate în primul paragraf, statul membru poate recurge la refuzul autorizării pentru produsul fitosanitar pe teritoriul său în cazul în care, având în vedere împrejurările specifice legate de mediu și de agricultură, are motive temeinice pentru a considera că produsul în cauză încă prezintă un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau animală sau pentru mediu.

Statul membru informează imediat solicitantul și Comisia cu privire la decizia sa și furnizează în acest sens o motivare pe baze tehnice sau științifice.

Statele membre oferă posibilitatea de a contesta decizia de refuz al autorizării unor astfel de produse în fața tribunalelor naționale sau a altor instanțe de apel.”

- 16 Subsecțiunea 4, intitulată „Reînnoirea, retragerea și modificarea”, care figurează în secțiunea 1 privind autorizarea, din capitolul III din Regulamentul nr. 1107/2009, cuprinde articolele 43-46 din acesta.

17 Articolul 44 din acest regulament, intitulat „Retragerea sau modificarea autorizației”, are următorul cuprins:

„(1) În cazul în care există indicii conform cărora cerințele formulate la articolul 29 au încetat să mai fie îndeplinite, statele membre pot revizui oricând autorizațiile.

[...]

(2) Atunci când un stat membru intenționează să retragă sau să modifice o autorizație, acesta informează titularul autorizației și îi oferă posibilitatea de a prezenta observații sau informații suplimentare.

(3) Statul membru retrage sau, după caz, modifică autorizația atunci când:

- (a) cerințele menționate la articolul 29 nu sunt sau au încetat să mai fie îndeplinite;
- (b) au fost furnizate informații false sau înșelătoare cu privire la elementele de fapt pe baza cărora a fost acordată autorizația;
- (c) una dintre condițiile incluse în autorizație nu a fost îndeplinită;
- (d) în funcție de evoluțiile cunoștințelor științifice și tehnice, modul de utilizare și cantitățile utilizate pot fi modificate sau
- (e) titularul autorizației nu îndeplinește obligațiile care decurg din prezentul regulament.

(4) În cazul în care un stat membru retrage sau modifică o autorizație în conformitate cu alineatul (3), acesta informează de îndată titularul autorizației, celelalte state membre, Comisia [Europeană] și [EFSA]. Celelalte state membre care aparțin aceleiași zone retrag sau modifică în mod corespunzător autorizația, luând în considerare condițiile naționale și măsurile de reducere a riscurilor cu excepția cazurilor în care se aplică al doilea, al treilea și al patrulea paragraf de la articolul 36 alineatul (3). Atunci când este cazul, se aplică dispozițiile articolului 46.”

18 Potrivit articolului 56 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„Titularii de autorizații pentru produse fitosanitare notifică de îndată statele membre care au acordat autorizațiile în legătură cu orice nouă informație privind respectivele produse, substanțele active, metaboliții acestora, agenții fitoprotectori, agenții sinergici sau coformulanții din compoziția produsului fitosanitar, care sugerează că produsul fitosanitar nu mai satisface criteriile prevăzute la articolul 29 și, respectiv, la articolul 4.”

19 Capitolul IX din Regulamentul nr. 1107/2009, intitulat „Urgențe”, cuprinde articolele 69-71 din acesta.

20 Articolul 69 din acest regulament, intitulat „Măsuri de urgență”, are următorul cuprins:

„În cazurile în care devine evident că o substanță activă, un agent fitoprotector, agent sinergic sau coformulant aprobat ori un produs fitosanitar autorizat în conformitate cu prezentul regulament poate constitui un pericol grav pentru sănătatea umană sau animală ori pentru mediu, iar pericolul respectiv nu poate fi combătut în mod satisfăcător prin măsurile luate de statul membru (statele membre) în cauză, se adoptă fără întârziere măsuri de limitare sau interzicere a utilizării și/sau a

comercializării respectivei substanțe/respectivului produs, în conformitate cu procedura de reglementare menționată la articolul 79 alineatul (3), fie din inițiativa Comisiei înseși, fie la solicitarea unui stat membru. Înainte de adoptarea unor astfel de măsuri, Comisia examinează dovezile și poate solicita punctul de vedere al [EFSA]. Comisia poate stabili un termen până la care trebuie exprimat punctul de vedere [de către EFSA].”

- 21 Capitolul X din regulamentul menționat, intitulat „Dispoziții administrative și financiare”, cuprinde printre altele articolul 77, intitulat „Documente orientative”, care prevede:

„În conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 79 alineatul (2), Comisia poate adopta sau modifica documente tehnice sau alte documente orientative, cum ar fi notele explicative sau documentele orientative cu privire la conținutul aplicării în ceea ce privește microorganismele, feromonii și produsele biologice, în vederea punerii în aplicare a prezentului regulament. Comisia poate cere [EFSA] să elaboreze sau să contribuie la elaborarea acestor documente orientative.”

- 22 Potrivit articolului 84 al doilea paragraf din același regulament:

„Până la 14 iunie 2011, Comisia adoptă următoarele acte:

[...]

(d) un regulament privind principiile uniforme de evaluare a riscurilor pentru produsele fitosanitare, astfel cum sunt menționate la articolul 36.”

- 23 Anexa I la Regulamentul nr. 1107/2009 stabilește trei zone de autorizare a produselor fitosanitare [zona A (Nord), zona B (Centru) și zona C (Sud)] și definește statele membre care aparțin fiecăreia dintre aceste zone.
- 24 Anexa II la regulamentul respectiv se referă la procedura și criteriile de aprobare a substanțelor active, a agenților fitoprotectori și a agenților sinergici, în conformitate cu capitolul II.

Regulamentul (UE) nr. 546/2011

- 25 Potrivit articolului 1 din Regulamentul (UE) nr. 546/2011 al Comisiei din 10 iunie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește principiile uniforme de evaluare și autorizare a produselor de protecție a plantelor (JO 2011, L 155, p. 127), adoptat în temeiul articolului 29 alineatul (6) și al articolului 84 din Regulamentul nr. 1107/2009:

„Principiile uniforme de evaluare și autorizare a produselor de protecție a plantelor stabilite la articolul 29 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1107/2009 sunt cele prevăzute în anexa la prezentul regulament.”

- 26 Partea I din anexa la Regulamentul nr. 546/2011, referitoare la „[p]rincipii uniforme de evaluare și autorizare a produselor chimice de protecție a plantelor”, cuprinde titlul A, intitulat „Introducere”, al cărui punct 2 are următorul cuprins:

„În momentul evaluării cererilor și al acordării autorizațiilor, statele membre:

[...]

(c) iau în considerare celelalte elemente informative de ordin tehnic sau științific de care dispun în mod rezonabil și care se referă la performanța produsului de protecție a plantelor sau la potențialele efecte dăunătoare ale produsului de protecție a plantelor, ale componentelor sau ale reziduurilor sale.”

27 Această parte I cuprinde titlul B, intitulat „Evaluare”, al cărui punct 1.1 prevede:

„Statele membre evaluează informațiile menționate la [Titlul A punctul 2], în funcție de cunoștințele științifice și tehnice, în special:

(a) evaluează performanța în funcție de eficacitatea și fitotoxicitatea produsului de protecție a plantelor pentru fiecare utilizare care face obiectul unei cereri de autorizare; și

(b) identifică și evaluează pericolele pe care le prezintă și estimează riscurile pe care le poate prezenta acesta pentru oameni, animale sau mediu.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

28 Closer este un produs fitosanitar care conține substanța activă sulfoxaflor.

29 Sulfoxaflorul a fost aprobat în Uniunea Europeană ca substanță activă, în temeiul Regulamentului nr. 1107/2009, prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1295 al Comisiei din 27 iulie 2015 de aprobare a substanței active sulfoxaflor, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare, și de modificare a anexei la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 540/2011 al Comisiei (JO 2015, L 199, p. 8), sub rezerva condițiilor prevăzute în anexa I la acest Regulament de punere în aplicare 2015/1295.

30 La 30 aprilie 2015, Dow AgroScience BV (Dow), devenită Corteva Agriscience Netherlands BV (denumită în continuare „Corteva”), a solicitat Regatului Țărilor de Jos extinderea autorizației de introducere pe piață a Closer pentru utilizarea sa pe varză și pe cartofii cultivați în sol. Corteva a depus aceeași cerere în ceea ce privește zona B (centru), care cuprindea Belgia, Republica Cehă, Germania, Irlanda, Luxemburg, Ungaria, Țările de Jos, Austria, Polonia, România, Slovenia, Slovacia și Regatul Unit.

31 Irlanda a realizat, în calitate de stat membru care examinează cererea de autorizație de introducere pe piață în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009, evaluarea științifică a riscurilor referitoare la Closer, în cooperare cu celelalte state membre. În ceea ce privește efectele asupra albinelor, această examinare a fost efectuată pe baza documentului orientativ al EFSA privind ecotoxicologia terestră, publicat la 17 octombrie 2002. Irlanda și-a încheiat examinarea în anul 2016.

32 În cadrul acestei evaluări științifice a riscurilor, Irlanda nu a utilizat documentul „Guidance Document on the risk assessment of plant protection products on bees” (Document orientativ pentru evaluarea riscurilor prezentate de produsele fitosanitare pentru albine) (denumit în continuare „Documentul orientativ din 2013”), publicat la 4 iulie 2013, pe care EFSA l-a elaborat în urma unei cereri formulate de Comisie în anul 2011.

33 Pe baza acestei evaluări științifice a riscurilor efectuate de Irlanda, CTGB a extins, prin decizia din 5 aprilie 2019, autorizarea Closer pentru utilizarea sa în culturile deschise de varză și de cartofi, instituind în același timp o restricție care are următorul cuprins:

„Periculos pentru albine și bondari. Pentru a proteja albinele și alte insecte polenizatoare, nu aplicați acest produs în timpul înfloririi culturilor sau pe culturi care nu sunt în floare, atunci când acestea sunt vizitate în mod activ de albine și de bondari. Aplicarea este permisă numai după înflorirea culturilor de cartofi. Nu utilizați acest produs în apropierea plantelor spontane înflorite. Eliminați plantele spontane înainte de a înflori.”

34 PAN Europe a formulat o contestație împotriva acestei decizii, care a fost respinsă de CTGB ca nefondată prin decizia din 5 februarie 2020.

35 Prin urmare, PAN Europe a sesizat College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos), care este instanța de trimitere, cu o acțiune având ca obiect anularea acestei decizii din 5 februarie 2020.

36 În fața instanței de trimitere, PAN Europe susține că CTGB nu ar fi trebuit să extindă autorizația pentru Closer pentru utilizarea solicitată pe piața neerlandeză. Aceasta susține că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de Irlanda, de care a ținut seama CTGB, nu se întemeie pe cunoștințe științifice și tehnice actuale. Această evaluare ar fi trebuit să se întemeieze pe documentul orientativ din 2013, care menționează noi cunoștințe științifice. Prin faptul că nu a ținut seama de acest document, CTGB ar fi compromis nivelul ridicat de protecție urmărit de Regulamentul nr. 1107/2009. PAN Europe adaugă că o evaluare științifică a riscurilor unui produs se poate baza pe orice noi cunoștințe științifice sau tehnice, indiferent de sursa sau de documentul de la care provin. În plus, din principiul precauției ar rezulta că, în caz de incertitudine cu privire la efectele unui produs, sunt necesare cercetări suplimentare înainte ca acesta să poată fi autorizat.

37 CTGB susține în fața instanței de trimitere că o cerere de autorizare a introducerii pe piață a unui produs fitosanitar trebuie examinată în temeiul reglementării în vigoare la momentul la care este introdusă, în măsura în care securitatea juridică impune ca un solicitant să poată cunoaște condițiile care trebuie îndeplinite la momentul introducerii cererii. Acesta arată de asemenea că documentul orientativ din 2013 nu era „disponibil”, în sensul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009, întrucât, la momentul introducerii cererii menționate, acesta nu fusese încă „adoptat” de Comisie, având în vedere incertitudinile științifice și lipsa unui consens între statele membre. În orice caz, riscurile legate de utilizarea Closer ar fi eliminate prin restricția inclusă de CTGB în decizia din 5 aprilie 2019 menționată la punctul 33 din prezenta hotărâre, din moment ce, pentru culturile în floare, nu ar fi fost acordată nicio autorizație.

38 Instanța de trimitere ridică, în primul rând, problema dacă statul membru care decide cu privire la autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar (denumit în continuare „statul membru în cauză”) poate efectua propria evaluare a riscurilor unui astfel de produs în cazul în care statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009 a realizat deja o astfel de evaluare în conformitate cu această dispoziție sau dacă, în temeiul articolului 36 alineatul (2) din acest regulament, statul membru în cauză este ținut de evaluarea menționată în vederea autorizării produsului respectiv, fără a putea realiza propria evaluare.

- 39 În această privință, această instanță subliniază că, deși alineatul (3) al articolului 36 din regulamentul menționat prevede că, prin derogare de la alineatul (2) al acestui articol, pot fi impuse condiții adecvate cu privire la cerințele menționate la articolul 31 alineatele (3) și (4) din același regulament și alte măsuri de reducere a riscurilor, acestea trebuie să decurgă din condiții specifice de utilizare. Or, această situație nu s-ar regăsi în litigiul principal, în măsura în care discuția privește aspectul dacă evaluarea riscurilor în cauză trebuie efectuată pe baza documentului orientativ al EFSA privind ecotoxicologia terestră, publicat la 17 octombrie 2002, sau pe cea din documentul orientativ din 2013. În orice caz, întrucât apreciază că o obligație de a ține seama de evaluarea efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009 ar fi contrară principiului precauției, instanța menționată consideră că statul membru în cauză nu ar fi ținut de această evaluare.
- 40 În al doilea rând, instanța de trimitere ridică problema dacă, în cazul în care statul membru în cauză ar fi ținut de evaluarea menționată, dreptul la o cale de atac efectivă prevăzut la articolul 47 din cartă poate fi considerat ca fiind respectat și, în special, dacă evaluarea efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009 poate fi contestată în fața instanțelor din statul membru în cauză. În această privință, ea precizează că, în temeiul dreptului neerlandez, în cazul în care o contestație administrativă este îndreptată împotriva evaluării riscurilor efectuate de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009, CTGB ar trebui să reexamineze în mod aprofundat această evaluare. În cazul în care consideră că motivarea unei astfel de evaluări este insuficientă, ar trebui să îi poată substitui propria motivare.
- 41 În al treilea rând, instanța de trimitere urmărește să afle dacă, în ipoteza în care se constată că evaluarea riscurilor realizată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009 nu este motivată în mod adecvat, acest stat membru este ținut să revizuiască această evaluare sau dacă statului membru în cauză, în consultare sau nu cu statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009, îi revine sarcina de a realiza el însuși o nouă evaluare. În măsura în care statul membru în cauză ar avea dreptul să realizeze propria evaluare, s-ar pune problema dacă aceasta nu aduce atingere principiilor uniformității și armonizării care stau la baza Regulamentului nr. 1107/2009.
- 42 În al patrulea rând, această instanță ridică problema, făcând referire la adoptarea documentelor orientative prevăzute la articolul 77 din Regulamentul nr. 1107/2009, interpretării expresiei „în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale, utilizând documentele orientative disponibile la momentul depunerii cererii”, care figurează la articolul 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009. Ea precizează că acești termeni pot fi interpretați în sensul că impun ca statul membru care examinează cererea în temeiul acestei dispoziții să efectueze evaluarea sa ținând seama numai de documentele orientative adoptate deja de Comisie, deși cunoștințele științifice și tehnice pe care le conțin aceste documente pot, în unele cazuri, să nu mai fie actuale.
- 43 În al cincilea rând, presupunând că statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009 nu se poate limita să își întemeieze evaluarea pe documentele orientative adoptate de Comisie, instanța de trimitere ridică problema dacă este suficient ca acest stat să realizeze evaluarea menționată pe baza unui document orientativ ale cărui date sunt disponibile deja, deși acest document nu a fost încă adoptat de Comisie, sau dacă trebuie să țină seama și de toate cunoștințele științifice și tehnice, inclusiv de cele care nu sunt expuse în documentele orientative. Ea arată în această privință că, în vederea autorizării introducerii pe piață a unui produs fitosanitar, articolul 29 alineatul (1) litera (e) din

Regulamentul nr. 1107/2009 prevede cerința potrivit căreia, în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale, produsul respectiv trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 4 alineatul (3) din acest regulament. Or, documentele orientative nu ar fi menționate în această dispoziție. Instanța de trimitere subliniază că principiul precauției pledează de asemenea în favoarea luării în considerare a tuturor cunoștințelor științifice și tehnice disponibile, întrucât acest principiu presupune o evaluare globală bazată pe cele mai fiabile date științifice disponibile și pe cele mai recente rezultate ale cercetării internaționale.

44 În aceste condiții, College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Statul membru în cauză, care decide, în temeiul articolului 36 alineatul (2) din Regulamentul [nr. 1107/2009], cu privire la autorizarea unui produs fitosanitar, dispune de o marjă de apreciere pentru a se îndepărta de la evaluarea efectuată de statul membru raportor pentru zona în cauză, care a examinat cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din același regulament, și, în cazul unui răspuns afirmativ, care este această marjă?
- 2) Dacă răspunsul la prima întrebare este acela că nu există o marjă de apreciere pentru statul membru în cauză sau că aceasta este una limitată, cum se concretizează dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, astfel cum prevede articolul 47 din cartă? Temeinicia evaluării efectuate de statul membru raportor pentru zona în cauză poate fi integral pusă în discuție în fața instanțelor naționale din statul membru în cauză?
- 3) Dacă statul membru în cauză sau o instanță judecătorească din acest stat membru ajunge la concluzia că evaluarea efectuată de statul membru raportor pentru zona în cauză se bazează pe motive insuficiente, în ce măsură statul membru în cauză are obligația, în acest caz, să implice statul membru raportor pentru zona în cauză în realizarea unei evaluări suficient de motivate?
- 4) Statul membru raportor pentru zona în cauză se poate limita la o evaluare bazată exclusiv pe documente orientative adoptate, chiar dacă cunoștințele științifice și tehnice incluse în acestea nu mai sunt actuale în totalitate?
- 5) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea precedentă, statul membru care efectuează evaluarea pentru zona în cauză se poate limita așadar la cunoștințele științifice și tehnice incluse în documente orientative care au fost deja elaborate, însă nu au fost încă adoptate, sau statul membru care efectuează evaluarea pentru zona în cauză trebuie să țină seama de toate cunoștințele științifice și tehnice disponibile, inclusiv de cele care nu sunt incluse în documentele orientative?”

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

45 După prezentarea concluziilor doamnei avocate generale în ședința din 28 septembrie 2023, Corteva a solicitat, prin înscrisul depus la grefa Curții la 23 octombrie 2023, redeschiderea fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții.

- 46 În temeiul acestei dispoziții, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților ori a persoanelor interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 47 În cererea sa, Corteva susține că concluziile doamnei avocate generale nu sunt imparțiale, că cuprind o interpretare a dispozițiilor dreptului Uniunii *contra legem*, precum și o interpretare eronată a jurisprudenței Curții și că răspunsurile oferite de acestea nu permit să se răspundă la prezentele întrebări preliminare.
- 48 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa, în vederea asistării acesteia în îndeplinirea misiunii sale, care este de a asigura respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor.
- 49 Nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care se întemeiază avocatul general nu sunt obligatorii pentru Curte. În plus, nici Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, nici Regulamentul de procedură nu prevăd posibilitatea ca părțile să depună observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general. În consecință, dezacordul unei părți în cauză față de concluziile avocatului general nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii (Hotărârea din 28 septembrie 2023, LACD, C-133/22, EU:C:2023:710, punctul 22 și jurisprudența citată).
- 50 În speță, întrucât Corteva se limitează să conteste anumite pasaje din concluziile doamnei avocate generale și să prezinte observații cu privire la conținutul acestora, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 51 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretat în sensul că statul membru care decide cu privire la autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar, în temeiul articolului 36 alineatele (2) și (3) din acest regulament, se poate îndepărta de evaluarea științifică a riscurilor privind acest produs efectuată de statul membru care examinează cererea referitoare la introducerea pe piață, în temeiul articolului 36 alineatul (1) din regulamentul menționat.
- 52 Capitolul III din Regulamentul nr. 1107/2009 este consacrat „Produselor fitosanitare”. Secțiunea 1 din acest capitol reglementează autorizațiile pentru aceste produse. Subsecțiunea 1 din această secțiune, care cuprinde articolele 28-32 din acest regulament, prevede cerințele la care sunt supuse aceste autorizații și conținutul lor. Subsecțiunea 2 din această secțiune, care cuprinde articolele 33-39 din regulamentul menționat, reglementează, la rândul său, procedura care trebuie urmată.

- 53 Din articolul 33 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009 reiese că un solicitant trebuie să depună o cerere de autorizare în fiecare stat membru în care se dorește comercializarea unui produs fitosanitar. Potrivit articolului 35 primul paragraf din acest regulament, cererea este examinată de un singur stat membru, și anume cel propus de solicitant, cu excepția cazului în care un alt stat membru din aceeași zonă consimte să o examineze.
- 54 În conformitate cu articolul 35 al doilea paragraf și cu articolul 36 alineatul (1) primul paragraf a doua teză din regulamentul menționat, celelalte state membre din zona în cauză colaborează în vederea repartizării echitabile a sarcinilor. Aceste state membre au, de asemenea, posibilitatea de a-și prezenta observațiile, care vor fi examinate în cadrul evaluării riscurilor privind un astfel de produs.
- 55 Cu toate acestea, evaluarea riscurilor în temeiul articolului 36 alineatul (1) primul și al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1107/2009 este efectuată exclusiv de statul membru care examinează cererea de autorizare în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament, fără ca această evaluare să trebuiască să fie aprobată de celelalte state membre din aceeași zonă.
- 56 Or, conform articolului 36 alineatul (2) din regulamentul menționat, statele membre în cauză, și anume statele membre în care a fost depusă o cerere de autorizație de introducere pe piață pe teritoriul lor, acordă sau refuză această autorizație pe baza evaluării menționate.
- 57 În acest context, nu este exclus ca un stat membru în cauză să nu fie de acord cu concluziile evaluării riscurilor care a fost efectuată, în temeiul articolului 36 alineatul (1) primul și al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1107/2009. Această situație se poate regăsi independent de faptul că acest stat membru în cauză și-a prezentat sau nu observațiile în cadrul procedurii referitoare la această evaluare a riscurilor.
- 58 În această privință, articolul 36 alineatul (3) primul paragraf din acest regulament prevede posibilitatea ca statul membru în cauză să impună, pe de o parte, condiții adecvate privind conținutul și durata autorizației acordate pe teritoriul său, precum și, pe de altă parte, alte măsuri de reducere a riscurilor care decurg din condiții specifice de utilizare.
- 59 În plus, în cazul în care stabilirea unor măsuri naționale de reducere a riscului nu poate să răspundă preocupărilor unui stat membru legate de sănătatea umană sau animală ori de mediu, acesta poate recurge la refuzul autorizării produsului fitosanitar pe teritoriul său, în conformitate cu articolul 36 alineatul (3) al doilea paragraf din regulamentul menționat, pentru motivul că, având în vedere împrejurările specifice legate de mediu și de agricultură, produsul în cauză încă prezintă un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau animală ori pentru mediu.
- 60 Rezultă din cele ce precedă că statele membre în cauză, în sensul alineatului (2) al articolului 36 din Regulamentul nr. 1107/2009, care dispun de o evaluare din partea unui alt stat membru, în temeiul alineatului (1) al acestui articol, pot, în limitele prevăzute la alineatul (3) al articolului menționat, să impună măsuri de reducere a riscului sau chiar să refuze autorizarea unui astfel de produs pe teritoriul lor, pentru a înlătura un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau animală ori pentru mediu.
- 61 Cu toate acestea, trebuie să se țină seama și de contextul în care se înscrie articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009. În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că articolul 28 din acest regulament precizează în mod expres, la alineatul (1), că un produs fitosanitar nu se

introduce pe piață și nu se utilizează fără să fi fost autorizat în statul membru în cauză „în conformitate cu regulamentul menționat”, ceea ce implică respectarea procedurii prevăzute la articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009.

- 62 Respectarea modalităților acestei proceduri permite, astfel cum a arătat în esență doamna avocată generală la punctul 37 din concluzii, să se asigure o repartizare a responsabilităților între statele membre. Statului membru care examinează cererea îi revine sarcina de a efectua evaluarea riscurilor, în timp ce statele membre în cauză își asumă gestionarea riscurilor luând decizia definitivă de autorizare pe teritoriile lor respective.
- 63 O astfel de delimitare a marjei de manevră a statelor membre în procedurile de autorizare a produselor fitosanitare decurge din armonizarea normelor aplicabile, în vederea simplificării acestor proceduri și a asigurării unei coerențe în toate statele membre, astfel cum reiese, în ceea ce privește produsele fitosanitare, din articolul 1 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1107/2009, interpretat în lumina considerentelor (5), (9), (25) și (29) ale acestui regulament.
- 64 În al doilea rând, în cadrul unei cauze privind dispozițiile referitoare la recunoașterea reciprocă a autorizațiilor pentru produsele fitosanitare, care figurează în subsecțiunea 3 din secțiunea 1 din capitolul III din Regulamentul nr. 1107/2009, Curtea a subliniat că, atunci când un stat membru primește o cerere de autorizare a introducerii pe piață a unui produs fitosanitar a cărui introducere pe piață a fost deja autorizată pentru aceeași utilizare de un alt stat membru, acesta nu este obligat să acorde această autorizație atunci când condițiile prevăzute la articolul 36 alineatul (3) din acest regulament se aplică datorită caracteristicilor de mediu sau agricole proprii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 decembrie 2020, Région de Bruxelles-Capitale/Comisia, C-352/19 P, EU:C:2020:978, punctele 51 și 53).
- 65 În al treilea rând, nu se poate ignora faptul că statele membre pot, în temeiul articolului 44 alineatele (1) și (3) din Regulamentul nr. 1107/2009, pe de o parte, să revizuiască o autorizație în orice moment în cazul în care există indicii că una dintre cerințele prevăzute la articolul 29 alineatul (1) din acest regulament a încetat să mai fie îndeplinită și, pe de altă parte, să retragă sau să modifice această autorizație în cazul în care concluzionează că aceste cerințe nu mai sunt îndeplinite.
- 66 Astfel, un stat membru este obligat, în special, să retragă o autorizație, în conformitate cu articolul 29 alineatul (1) litera (e) și cu articolul 44 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul nr. 1107/2009, în cazul în care constată că, în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale, produsul fitosanitar are efect nociv asupra sănătății umane sau animale sau efecte inacceptabile asupra mediului, în sensul articolului 4 alineatul (3) literele (b) și/sau (e) din acest regulament [a se vedea în acest sens Hotărârea de astăzi, PAN Europe (Evaluarea proprietăților care perturbă sistemul endocrin), C-309/22 și C-310/22, punctul 81, precum și jurisprudența citată].
- 67 Or, astfel cum a arătat în esență doamna avocată generală la punctul 52 din concluzii, un stat membru poate retrage o autorizație atunci când cele mai fiabile cunoștințe științifice sau tehnice de care dispune indică faptul că poate să existe un efect nociv imediat sau în timp asupra sănătății umane sau animale ori efecte inacceptabile asupra mediului. Prin urmare, un stat membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009, nu poate fi obligat nici să autorizeze introducerea pe piață a unui produs fitosanitar în cazul în care există cunoștințe științifice sau tehnice care identifică un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau

animală ori pentru mediu legat de utilizarea acestui produs [a se vedea în acest sens Hotărârea de astăzi, PAN Europe (Evaluarea proprietăților care perturbă sistemul endocrin), C-309/22 și C-310/22, punctul 83].

- 68 Această interpretare a articolului 36 din Regulamentul nr. 1107/2009 este confirmată de obiectivul acestui regulament, care, astfel cum se precizează la articolul 1 alineatul (3) din acesta și după cum reflectă considerentul (8) al acestuia, este printre altele acela de a asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și animale, precum și a mediului. În această privință, făcând trimitere la considerentul (24) al Regulamentului nr. 1107/2009, Curtea a statuat deja că, atunci când se acordă autorizații pentru produse fitosanitare, obiectivul protejării sănătății umane și animale, precum și a mediului „ar trebui să primeze” față de obiectivul îmbunătățirii producției vegetale (Hotărârea din 19 ianuarie 2023, Pesticide Action Network Europe și alții, C-162/21, EU:C:2023:30, punctele 46 și 48, precum și jurisprudența citată).
- 69 De asemenea, considerentul (29) al Regulamentului nr. 1107/2009, insistând asupra necesității de a asigura o disponibilitate mai armonizată a produselor fitosanitare, recunoaște că condițiile de mediu sau agricole specifice teritoriului unuia sau mai multor state membre pot justifica refuzul acestui stat membru sau al acestor state membre de a autoriza produsul fitosanitar pe teritoriul lor atunci când acest lucru este justificat de circumstanțe agricole sau de mediu speciale sau dacă nu se poate asigura un nivel ridicat de protecție atât a sănătății umane, cât și a sănătății animale.
- 70 Având în vedere motivele care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretat în sensul că statul membru care adoptă o decizie cu privire la autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar, în temeiul articolului 36 alineatul (2) din acest regulament, se poate îndepărta de evaluarea științifică a riscurilor privind acest produs efectuată de statul membru care examinează cererea privind o asemenea autorizație, în temeiul articolului 36 alineatul (1) din regulamentul menționat, în ipotezele menționate la articolul 36 alineatul (3) al doilea paragraf din același regulament, în special atunci când dispune de cele mai fiabile date științifice sau tehnice de care acest din urmă stat membru nu a ținut seama la pregătirea evaluării sale, care identifică un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau animală sau pentru mediu.

Cu privire la a doua întrebare

- 71 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009, citit în lumina principiului protecției jurisdicționale efective, trebuie interpretat în sensul că concluziile evaluării efectuate de statul membru competent în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament pot fi supuse controlului instanței din statul membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din regulamentul menționat, sesizată cu o acțiune îndreptată împotriva unei decizii adoptate în temeiul articolului 36 alineatele (2) sau (3) din același regulament.
- 72 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să se observe, cu titlu introductiv, că articolul 36 alineatul (3) al patrulea paragraf din Regulamentul nr. 1107/2009 impune statelor membre numai să prevadă posibilitatea de a contesta o decizie de refuz al autorizării produselor fitosanitare în fața instanțelor naționale sau a altor instanțe de apel. Cu toate acestea, din Hotărârea din 28 octombrie 2020, Associazione GranoSalus/Comisia (C-313/19 P, EU:C:2020:869) rezultă că statelor membre le revine de asemenea sarcina de a prevedea un sistem de căi de atac și de

proceduri care să permită de asemenea asigurarea respectării dreptului fundamental la o cale de atac efectivă al terților care fac dovada unui interes în cadrul punerii în aplicare de către autoritățile naționale ale acestor state a regulamentului menționat.

- 73 În această privință, întrucât deciziile adoptate în temeiul articolului 36 alineatele (2) sau (3) din Regulamentul nr. 1107/2009 sunt adoptate pe baza concluziilor evaluării efectuate de statul membru competent în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament, aceste concluzii fac parte în mod necesar din elementele relevante ale situației pe care aceste decizii intenționează să o reglementeze. Prin urmare, concluziile menționate trebuie luate în considerare de instanțele statului membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din regulamentul menționat, atunci când acestea se pronunță cu privire la temeinicia deciziilor respective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 iulie 2010, Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, punctul 34).
- 74 În schimb, întrucât deciziile vizate la punctul precedent din prezenta hotărâre sunt rezultatul unor aprecieri ale unor elemente de fapt de ordin științific și tehnic deosebit de complexe, aceste instanțe naționale nu pot substitui aprecierea autorităților naționale competente cu propria apreciere cu privire la aceste elemente de fapt (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 1999, Upjohn, C-120/97, EU:C:1999:14, punctele 33-35).
- 75 Rezultă că instanțele din statul membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009, care sunt chemate să se pronunțe cu privire la temeinicia deciziilor adoptate în temeiul articolului 36 alineatul (2) sau (3) din acest regulament, sunt competente să aprecieze legalitatea acestor decizii în raport cu condițiile de fond și de procedură prevăzute de aceste dispoziții (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2011, Monsanto și alții, C-58/10-C-68/10, EU:C:2011:553, punctul 79), dat fiind că aceste instanțe, pe de o parte, pot lua în considerare concluziile evaluării efectuate de statul membru competent în temeiul articolului 36 alineatul (1) din regulamentul menționat, dar, pe de altă parte, nu pot substitui aprecierea autorităților naționale competente cu propria apreciere cu privire la elementele de fapt de ordin științific și tehnic.
- 76 Având în vedere motivele care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009, citit în lumina principiului protecției jurisdicționale efective, trebuie interpretat în sensul că concluziile evaluării efectuate de statul membru competent în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament pot fi luate în considerare de instanța din statul membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din regulamentul menționat, care este chemată să se pronunțe cu privire la legalitatea unei decizii adoptate în temeiul articolului 36 alineatul (2) sau (3) din același regulament, având în vedere condițiile de fond și de procedură prevăzute de aceste dispoziții, dat fiind că această instanță nu poate substitui aprecierea autorităților naționale competente cu propria apreciere cu privire la elementele de fapt de ordin științific și tehnic.

Cu privire la a treia întrebare

- 77 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 36 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretat în sensul că, atunci când statul membru care adoptă o decizie privind autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar în temeiul acestor dispoziții consideră că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din

acest regulament este motivată insuficient, el este obligat să implice acest din urmă stat membru în realizarea unei noi evaluări pe baza căreia poate fi adoptată autorizația de introducere pe piață a produsului fitosanitar.

- 78 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că autoritățile naționale chemate să intervină în temeiul articolului 36 din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie să se conformeze principiului general al dreptului Uniunii referitor la o bună administrare, care presupune cerințe pe care statele membre trebuie să le respecte atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii. Printre aceste cerințe, obligația de motivare a deciziilor adoptate de o autoritate națională are o importanță deosebită, întrucât permite destinatarilor acestor decizii să își apere drepturile și să decidă în deplină cunoștință de cauză dacă este necesar să formuleze o cale de atac jurisdicțională împotriva acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 1987, Heylens și alții, 222/86, EU:C:1987:442, punctul 15, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2023, Infrastructuras de Portugal și Futrifer Industrias Ferroviárias, C-66/22, EU:C:2023:1016, punctul 87).
- 79 În aceste condiții, astfel cum a precizat Comisia în observațiile sale scrise, Regulamentul nr. 1107/2009 nu prevede modalități specifice pentru a soluționa divergențele de opinii dintre statele membre în cazul în care statul membru în cauză consideră, cu ocazia tratării unei cereri de autorizare a introducerii pe piață a unui produs fitosanitar, că o evaluare științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament prezintă o motivare insuficientă cu privire la preocupările statului membru în cauză referitoare la sănătatea umană sau animală ori la mediu, în legătură cu caracteristici de mediu sau agricole specifice teritoriului său.
- 80 Cu toate acestea, din articolul 36 alineatul (3) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 1107/2009 reiese că statul membru în cauză, care refuză autorizarea produsului fitosanitar pe teritoriul său în temeiul articolului 36 alineatul (3) al doilea paragraf din acest regulament, fără a aduce atingere evaluării riscurilor efectuate de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din regulamentul menționat, trebuie să informeze de îndată solicitantul și Comisia cu privire la decizia sa și să furnizeze în acest sens o motivare pe baze tehnice sau științifice.
- 81 În plus, astfel cum s-a amintit la punctul 65 din prezenta hotărâre, în ceea ce privește dispozițiile referitoare la reînnoirea, retragerea și modificarea autorizațiilor de introducere pe piață a produselor fitosanitare, care figurează în subsecțiunea 4 din secțiunea 1 din capitolul III din Regulamentul nr. 1107/2009, statele membre pot, conform articolului 44 alineatul (1) din acest regulament, să revizuiască oricând o autorizație de introducere pe piață dacă există indicii care sugerează că una dintre cerințele prevăzute la articolul 29 din regulamentul menționat a încetat să mai fie îndeplinită.
- 82 Or, în cadrul revizuirii efectuate în temeiul articolului 44 din Regulamentul nr. 1107/2009, retragerea sau modificarea autorizației de introducere pe piață nu este nicidecum condiționată de modificarea prealabilă a evaluării efectuate de statul membru care a examinat cererea de autorizare în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament. În schimb, conform articolului 44 alineatul (4) din regulamentul menționat, în cazul în care un stat membru retrage sau modifică o autorizație în temeiul articolului 44 alineatul (3) din același regulament, acesta informează de îndată, între altele, titularul, celelalte state membre și Comisia.
- 83 Din considerațiile care precedă reiese că statul membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009, nu poate fi obligat să implice, numai în temeiul acestui regulament, statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1)

din regulamentul menționat, nici celelalte state membre care aparțin aceleiași zone, atunci când realizează evaluarea riscurilor în cadrul procedurii de autorizare a introducerii pe piață a produsului fitosanitar pe teritoriul său, în temeiul articolului 36 alineatele (2) și (3) din regulamentul menționat.

- 84 Având în vedere motivele care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 36 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretat în sensul că, atunci când statul membru care adoptă o decizie privind autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar în temeiul acestor dispoziții consideră că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament este motivată insuficient, având în vedere preocupările sale privind sănătatea umană sau animală ori mediul, în legătură cu caracteristici de mediu sau agricole specifice teritoriului său, el nu este obligat să implice acest din urmă stat membru în efectuarea unei noi evaluări pe baza căreia poate fi adoptată autorizația de introducere pe piață a produsului fitosanitar.

A patra și a cincea întrebare

- 85 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare dintre instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 17 iulie 1997, Krüger, C-334/95, EU:C:1997:378, punctele 22 și 23, precum și Hotărârea din 18 noiembrie 2021, A. S.A, C-212/20, EU:C:2021:934, punctul 36).
- 86 În acest scop, Curtea poate extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională, și mai ales din motivarea deciziei de trimitere, elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului principal. De asemenea, Curtea poate fi determinată să ia în considerare norme de drept al Uniunii la care instanța națională nu a făcut referire în enunțul întrebării sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 1984, Haug-Adrion, 251/83, EU:C:1984:397, punctul 9, Hotărârea din 20 martie 1986, Tissier, 35/85, EU:C:1986:143, punctul 9, și Hotărârea din 29 aprilie 2021, Banco de Portugal și alții, C-504/19, EU:C:2021:335 punctul 30).
- 87 În speță, trebuie arătat că a patra și a cincea întrebare privesc statul membru care examinează cererea de autorizare în temeiul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009, în speță Irlanda, în timp ce litigiul cu care este sesizată instanța de trimitere are ca obiect respingerea de către CTGB a contestației pe care PAN Europe a introdus-o în fața sa împotriva deciziei sale de aprobare a extinderii autorizației de introducere pe piață în Țările de Jos a produsului fitosanitar în cauză.
- 88 În aceste condiții, pentru a da un răspuns util instanței de trimitere, este necesar să se considere că, prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări, această instanță solicită în esență să se stabilească dacă articolul 29 alineatul (1) litera (e) și articolul 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretate în sensul că, pentru a contesta autorizarea unui produs fitosanitar pe teritoriul statului membru care adoptă o decizie privind o asemenea autorizare în temeiul acestei din urmă dispoziții, în fața autorităților sau a instanțelor din acest stat membru pot fi invocate cele mai fiabile date științifice sau tehnice disponibile, pentru a se

stabili că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament, cu privire la produsul fitosanitar menționat, este motivată insuficient.

- 89 *Primo*, în ceea ce privește modul de redactare a acestor dispoziții, trebuie amintit, în primul rând, că articolul 29 din Regulamentul nr. 1107/2009, care privește condițiile de autorizare a introducerii pe piață a produselor fitosanitare, prevede la alineatul (1) litera (e) că, fără a aduce atingere articolului 50 din acest regulament, produsele fitosanitare se autorizează numai dacă îndeplinesc cerința potrivit căreia, „în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale, acestea îndeplinesc cerințele de la articolul 4 alineatul (3)” din regulamentul menționat.
- 90 În al doilea rând, Curtea a precizat că, în conformitate cu articolul 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1107/2009, statul membru sesizat cu o cerere de autorizare a unui produs fitosanitar trebuie să realizeze o evaluare obiectivă și transparentă a acestei cereri în lumina cunoștințelor științifice și tehnice actuale. Din această perspectivă, autorităților competente le revine în special sarcina de a ține seama de cele mai fiabile date științifice disponibile, precum și de rezultatele cele mai recente ale cercetării internaționale și de a nu acorda în toate cazurile o importanță preponderentă studiilor furnizate de solicitant (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 2019, *Blaise și alții*, C-616/17, EU:C:2019:800, punctele 66 și 94).
- 91 Rezultă că nici modul de redactare a articolului 29 alineatul (1) litera (e), nici cel al articolului 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009 nu indică faptul că, atunci când în statul membru în cauză trebuie adoptată o decizie administrativă sau judiciară cu privire la autorizația de introducere pe piața sa națională a unui produs fitosanitar, autoritățile și instanțele din statul membru în cauză trebuie să țină seama numai de anumite categorii de cunoștințe științifice sau tehnice, în funcție de sursa lor sau de momentul în care aceste cunoștințe au devenit accesibile.
- 92 Modurile de redactare ale articolului 29 alineatul (1) litera (e) și ale articolului 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009 nu se opun, așadar, invocării în fața acestor autorități și instanțe a celor mai fiabile date științifice sau tehnice disponibile pentru a contesta autorizarea unui astfel de produs pe teritoriul statului membru în cauză, fără a se ține seama de sursa lor sau de momentul la care acestea au devenit accesibile.
- 93 Referirea de la articolul 36 alineatul (1) din acest regulament la utilizarea documentelor orientative disponibile la momentul cererii nu repune în discuție această interpretare. Astfel, din această dispoziție nu se poate deduce că statul membru care examinează această cerere trebuie să se limiteze la a-și întemeia evaluarea riscurilor numai pe documentele orientative disponibile atunci când apreciază că aceste documente nu reflectă suficient aceste cunoștințe științifice și tehnice actuale în lumina cărora trebuie să își efectueze evaluarea.
- 94 Pe lângă faptul că această interpretare ar fi contrară jurisprudenței citate la punctul 90 din prezenta hotărâre, trebuie să se țină seama de asemenea de natura neobligatorie a acestor documente. Astfel cum a arătat în esență doamna avocată generală la punctul 74 din concluzii, întrucât articolul 77 din Regulamentul nr. 1107/2009 nu prevede decât posibilitatea adoptării lor de către Comisie, statul membru care examinează cererea menționată la punctul anterior din prezenta hotărâre trebuie să poată de asemenea, în lipsa unor astfel de documente, să își efectueze evaluarea riscurilor pe baza celor mai fiabile date științifice disponibile, precum și pe baza celor mai recente rezultate ale cercetării internaționale.

- 95 *Secundo*, în ceea ce privește contextul în care se înscriu articolul 29 alineatul (1) și articolul 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009, trebuie avute în vedere principiile uniforme de evaluare și autorizare a produselor fitosanitare, la care face trimitere prima dintre aceste dispoziții și care sunt stabilite în anexa la Regulamentul nr. 546/2011.
- 96 Or, potrivit punctului 2 litera (c), care figurează în titlul A din partea I din această anexă, în momentul evaluării cererilor și al acordării autorizațiilor, statele membre iau în considerare celelalte elemente informative de ordin tehnic sau științific de care dispun în mod rezonabil și care se referă la potențialele efecte dăunătoare ale produsului de protecție a plantelor sau ale reziduurilor sale.
- 97 Trebuie să se observe de asemenea că articolele 44 și 56 din Regulamentul nr. 1107/2009 fac de asemenea referire la luarea în considerare a evoluției cunoștințelor științifice și tehnice.
- 98 Astfel, pe de o parte, după cum s-a constatat la punctul 65 din prezenta hotărâre, din articolul 44 alineatul (1) din acest regulament reiese că, în cazul în care există indicii conform cărora cerințele formulate la articolul 29 au încetat să mai fie îndeplinite, statele membre pot revizui oricând o autorizație de introducere pe piață a unui produs fitosanitar. În acest scop, la articolul 44 alineatul (3) litera (d) din același regulament se prevede în mod expres că statul membru în cauză retrage sau modifică autorizația acordată anterior atunci când, în funcție de evoluțiile cunoștințelor științifice și tehnice, modul de utilizare și cantitățile utilizate pot fi modificate.
- 99 Pe de altă parte, articolul 56 din Regulamentul nr. 1107/2009 prevede că titularul unei autorizații de introducere pe piață pentru un produs fitosanitar notifică de îndată statele membre care au acordat autorizația în legătură cu orice nouă informație care privește respectivele produse și care sugerează că produsul fitosanitar nu mai satisface criteriile prevăzute la articolul 4 și la articolul 29 din acest regulament.
- 100 Or, această obligație de notificare cuprinde, potrivit articolului 56 alineatul (1) al patrulea paragraf din regulamentul menționat, informațiile relevante privind deciziile sau evaluările organizațiilor internaționale ori ale organismelor publice care autorizează produse fitosanitare sau substanțe active în țări terțe.
- 101 *Tertio*, interpretarea reținută la punctul 92 din prezenta hotărâre este confirmată și de obiectivul Regulamentului nr. 1107/2009.
- 102 Astfel cum s-a precizat la punctul 68 din prezenta hotărâre, acest regulament urmărește să asigure un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și animale, precum și a mediului. În plus, astfel cum prevede articolul 1 alineatul (4) din regulamentul menționat, dispozițiile sale se bazează pe principiul precauției, statele membre nefiind împiedicate să aplice acest principiu în cazul în care există o incertitudine științifică cu privire la riscurile pentru sănătatea umană sau animală ori pentru mediu prezentate de produse fitosanitare care urmează a fi autorizate pe teritoriile acestora.
- 103 Or, posibilitatea de a invoca orice cunoștințe științifice sau tehnice care sunt relevante, fiabile și actuale în fața autorităților și a instanțelor din statul membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din acest regulament, pentru a contesta autorizarea unui produs fitosanitar pe teritoriul acestui stat membru contribuie, cu respectarea principiului precauției, la realizarea acestui obiectiv.

- 104 Pe de altă parte, considerațiile prezentate la punctele precedente nu sunt repuse în discuție de cerința respectării principiului securității juridice.
- 105 În observațiile sale scrise, Corteva susține în esență că acest principiu impune ca examinarea unei cereri de autorizare a introducerii pe piață a unui produs fitosanitar să fie efectuată în funcție de cunoștințele științifice și tehnice existente la data introducerii acestei cereri.
- 106 Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul securității juridice impune ca normele de drept să fie clare, precise și previzibile în privința efectelor lor, astfel încât persoanele interesate să se poată orienta în situații și în raporturi juridice care sunt guvernate de ordinea juridică a Uniunii (Hotărârea din 6 mai 2021, Bayer CropScience și Bayer/Comisia, C-499/18 P, EU:C:2021:367, punctul 101).
- 107 Acest principiu trebuie însă pus în balanță, în domeniul specific al autorizațiilor de introducere pe piață a produselor fitosanitare, cu principiul precauției pe care se întemeiază Regulamentul nr. 1107/2009 și al cărui obiectiv este, astfel cum s-a amintit la punctele 68 și 102 din prezenta hotărâre, asigurarea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane și animale, precum și a mediului. Astfel, în cazul în care apar elemente ce dovedesc că o substanță activă sau un produs fitosanitar exercită un efect nociv asupra sănătății umane sau animale ori un efect inacceptabil asupra mediului, Comisia și/sau statele membre pot fi nevoite să retragă aprobarea substanței active respective sau autorizația de introducere pe piață a acestui produs fitosanitar, precum și, după caz, să ia măsuri de urgență.
- 108 Rezultă că, în contextul acestui regulament, orice solicitant care dorește să introducă pe piață un produs fitosanitar se poate aștepta ca în cursul procedurii de autorizare sau în perioada pentru care este aprobată o substanță activă sau pentru care este autorizat un produs fitosanitar, stadiul cunoștințelor științifice sau tehnice să se modifice. În plus, din articolele 46 și 69-71 din regulamentul menționat reiese că retragerea unei autorizații sau adoptarea unei măsuri de urgență poate produce efecte imediate, nemaipermițând introducerea pe piață, și nici utilizarea stocurilor existente ale produsului în cauză.
- 109 Prin urmare, luarea în considerare a unor cunoștințe științifice sau tehnice relevante și fiabile care nu erau încă accesibile în momentul formulării cererii de autorizare a introducerii pe piață a unui produs fitosanitar nu poate fi considerată contrară principiului securității juridice.
- 110 Având în vedere motivele care precedă, trebuie să se răspundă la a patra și la a cincea întrebare că articolul 29 alineatul (1) litera (e) și articolul 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretate în sensul că, pentru a contesta autorizarea unui produs fitosanitar pe teritoriul statului membru care adoptă o decizie privind o asemenea autorizare în temeiul acestei din urmă dispoziții, în fața autorităților sau a instanțelor din acest stat membru pot fi invocate cele mai fiabile date științifice sau tehnice disponibile, pentru a se stabili că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament, cu privire la produsul fitosanitar menționat, este motivată insuficient.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 111 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) **Articolul 36 din Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului**

trebuie interpretat în sensul că

statul membru care adoptă o decizie cu privire la autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar, în temeiul articolului 36 alineatul (2) din acest regulament, se poate îndepărta de evaluarea științifică a riscurilor privind acest produs efectuată de statul membru care examinează cererea privind o asemenea autorizație în temeiul articolului 36 alineatul (1) din regulamentul menționat, în ipotezele menționate la articolul 36 alineatul (3) al doilea paragraf din același regulament, în special atunci când dispune de cele mai fiabile date științifice sau tehnice de care acest din urmă stat membru nu a ținut seama la pregătirea evaluării sale, care identifică un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau animală ori pentru mediu.

- 2) **Articolul 36 din Regulamentul nr. 1107/2009, citit în lumina principiului protecției jurisdicționale efective,**

trebuie interpretat în sensul că

concluziile evaluării efectuate de statul membru competent în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament pot fi luate în considerare de instanța din statul membru în cauză, în sensul articolului 36 alineatul (2) din regulamentul menționat, care este chemată să se pronunțe cu privire la legalitatea unei decizii adoptate în temeiul articolului 36 alineatul (2) sau (3) din același regulament, având în vedere condițiile de fond și de procedură prevăzute la aceste dispoziții, dat fiind că această instanță nu poate substitui aprecierea autorităților naționale competente cu propria apreciere cu privire la elementele de fapt de ordin științific și tehnic.

- 3) **Articolul 36 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 1107/2009**

trebuie interpretat în sensul că,

atunci când statul membru care adoptă o decizie privind autorizația de introducere pe piață a unui produs fitosanitar în temeiul acestor dispoziții consideră că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament este motivată insuficient, având în vedere preocupările sale privind sănătatea umană sau animală ori mediul, în legătură cu caracteristici de mediu sau agricole specifice teritoriului său, el nu este obligat să

implice acest din urmă stat membru în efectuarea unei noi evaluări pe baza căreia poate fi adoptată autorizația de introducere pe piață a produsului fitosanitar.

4) Articolul 29 alineatul (1) litera (e) și articolul 36 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1107/2009

trebuie interpretate în sensul că,

pentru a contesta autorizarea unui produs fitosanitar pe teritoriul statului membru care adoptă o decizie privind o asemenea autorizație în temeiul acestei din urmă dispoziții, în fața autorităților sau a instanțelor din acest stat membru pot fi invocate cele mai fiabile date științifice sau tehnice disponibile, pentru a se stabili că evaluarea științifică a riscurilor efectuată de statul membru care examinează cererea în temeiul articolului 36 alineatul (1) din acest regulament, cu privire la produsul fitosanitar menționat, este motivată insuficient.

Semnături